

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2026, NUMMER 79

Datum	16 juni 2026
Van	College B&W
Behandeld door	Albin Hunia, Léon de Wit
E-mailadres	albin.hunia@utrecht.nl
Kenmerk	34192710
Beleidsveld	Groen

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsragen jaargang 2026 nummer 79 van Dennis van Vugt (GroenLinks/PvdA), Marjolein de Bruijn (D66) en Charlotte Passier (Volt) van 7 mei 2026 over de Europese natuurherstelverordening. De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1

Hoe duidt het college de natuurherstelverordening in relatie tot het stedelijk groen, biodiversiteit, klimaatadaptatie en RO?

Antwoord 1

Wij zien de natuurherstelverordening (hierna: NHV) als een kans voor het ondersteunen van de bestaande vergroenings- en klimaatadaptatie-ambities van Utrecht. De verplichtingen van de NHV sluiten aan bij de Utrechtse Versnellingsaanpak Groene schaa sprong en geven straks mede sturing aan een evenwichtige groene groei. Tegelijk willen we vermijden dat een rigide toepassing van de NHV opgaven als woningbouw en energietransitie verder vertraagt. In een stad met beperkte ruimte blijft het een uitdaging om alle grote ruimtevragers een goede plek te geven. Mits nationaal goed geïmplementeerd, is de NHV juist een extra stimulans om groen en bomen op creatieve en innovatieve wijze mee te nemen in het ontwerp van gebouwen, constructies en openbare ruimte. Met de NHV draagt het Rijk straks mede-verantwoordelijkheid voor de toekomstgerichte groenblauwe verstedelijking, terwijl dat nu voornamelijk bij de steden zelf ligt. We kunnen alleen aan de NHV-verplichtingen tegemoetkomen wanneer het Rijk de gemeentes niet alleen die verplichtingen, maar ook de middelen en mandaat meegeeft om deze uit te voeren. Samen met G4 en VNG zullen we richting Rijk blijven benadrukken dat de uitvoerbaarheid van de NHV voldoende middelen vraagt en het wegnemen van belemmeringen voor een toekomstbestendige verstedelijking.

Hoe de natuurherstelverordening doorwerkt voor privaat groen, en welke rol de gemeente daarbij kan spelen, zal pas in de loop van 2027 duidelijk worden. Dan stelt het Rijk het definitieve Natuur(herstel)plan op, in overleg met gemeentes en koepelorganisaties.

Vraag 2

Heeft het college scherp wat deze verordening betekent voor de verdichting, gebiedsontwikkelingen, vergroening van openbare ruimte en bestaande beleidskaders van Utrecht? Zo ja, wat betekent dit? Zo nee, wat gaat het college doen om dit wel inzichtelijk te krijgen?

Antwoord 2

Nee, de precieze gevolgen voor de stad Utrecht hebben we nog niet scherp, omdat het Rijk nog bezig is met de nationale uitwerking van de verordening.

De natuurherstelverordening stelt voor stedelijke ecosystemen vooral kwantitatieve eisen, die verlies aan groen en boomkroonbedekking moeten tegengaan en groei in oppervlakte (en kwaliteit) in de toekomst moeten stimuleren. De ontwikkeling van Utrecht gaat gepaard met een grote verdichting van wonen, werken en recreatie, waarbij de ontwikkeling van nieuw en hoogkwalitatief groen en wateradaptatie een belangrijk onderdeel is. Groen in de groenstructuur dat door projecten verloren gaat, wordt al gecompenseerd, en bomen worden altijd herplant. Door de compensatie en de inzet op vergroenen is ook in de snel-ontwikkellende verdichtende stad sprake van netto toename van groen; in 2025 is bijvoorbeeld een netto toename van 10 ha groen gerealiseerd (zie het [duurzaamheidsverslag 2025](#)). Een redelijke verwachting is daarom dat we zullen voldoen aan de verplichting dat groen in 2030 niet mag zijn afgenomen ten opzichte van 2024. Voor boomkroonbedekking is dit onzekerder, omdat veel jonge, herplante bomen nog langer nodig hebben om groot te worden. De komende maanden worden indicatoren voor monitoring van de verordening verder verkend door het Rijk, samen met onder andere de VNG. Daarmee kunnen we naar verwachting een preciezere analyse doen voor de ontwikkeling van groen en boomkroonbedekking sinds referentiejaar 2024. De analyse op mogelijke consequenties voor verstedelijkingsprojecten is nu gestart.

Wat na 2030 de toenemende trend moet zijn voor groen en boomkroonbedekking, is nog niet bekend. Het te bereiken niveau is ook nog niet bepaald. Nu dit niet helder is, weten we niet wat dat betekent voor de Utrechtse doelen en inzet voor verdere verstedelijking en voor een groene en klimaatadaptieve stad. Een te hoge doelstelling kan belemmerend werken op een efficiënte verstedelijking en een te lage doelstelling kan de huidige Utrechtse groenambities ondermijnen. Uiterlijk in 2030 moet het Rijk een besluit nemen over de te bereiken niveaus. Via VNG en G4 gaan we op een zo vroeg mogelijk moment het gesprek hierover aan.

Voor gebiedsontwikkelingen op uitleglocaties (bijv. Rijnenburg) speelt nog de vraag of die toekomstige stadsontwikkeling binnen de begrenzing van het natuurherstelverordening 'stedelijk ecosysteem' zal vallen. Dat zou betekenen dat aanwezig groen waar woningbouw gepland is, zou moeten worden gecompenseerd. Omdat dergelijke grootschalige compensatie op voorhand onhaalbaar wordt geacht en tevens niet inpasbaar binnen de stedelijke contour van Utrecht, laat de verantwoordelijk Minister van VRO onderzoek doen naar een werkbare begrenzing en definities van te compenseren 'groen' in het definitieve Natuurplan (2027).

Vraag 3

Hoe bereidt het ambtelijk apparaat zich voor op deze verordening?

Antwoord 3

Wij bereiden ons voor door zoveel mogelijk betrokken te zijn bij het wetgevings- en implementatietraject van het Rijk. De randvoorwaarden en nationale wetgeving voor de NHV zijn namelijk nog volop in beweging. Zo is er onzekerheid over de begrenzing van het stedelijk ecosysteem, de financiering, de opzet van de monitoring en het te bereiken bevredigend niveau. Zowel bestuurlijk als ambtelijk voorzien we het 'Ontwerp Natuurplan' in concept van reacties, via bestuurlijke inbreng ook in commissies van de VNG. Samen met de koepelorganisaties zijn we in gesprek met de minister van VRO over de keuzes die gemaakt moeten worden om te komen tot uitvoerbare NHV-verplichtingen voor gemeentes. De formele reactietermijn op het Ontwerp Natuurplan start na 1 september. In het najaar zal het Rijk de gemeentes ook vragen om besluitvorming voor begrenzing stedelijke ecosystemen voor te bereiden. Voorjaar 2027 moet naar verwachting de besluitvorming over randvoorwaarden en verplichtingen worden afgerond, voor indiening van het definitieve Natuurplan 1 september 2027.

We kijken ambtelijk naar de scenario's voor begrenzing en de analyse van de voorziene bouwprojecten in relatie tot de NHV-verplichtingen. Deze inzichten brengen we ambtelijk in bij het lopende onderzoek (in opdracht van het ministerie van VRO) naar verschillende opties voor afbakening van het stedelijk ecosysteem en voor de monitoring.

Vraag 4

Zijn de (juridische, financiële en uitvoerings-) risico's van het niet voldoen aan deze verordening scherp in beeld? Zo ja, wat zijn deze? Zo nee, hoe gaat het college er voor zorgen dat dit wel het geval wordt?

Antwoord 4

De verplichtingen van de verordening zelf rusten op de lidstaat. De risico's voor het niet voldoen aan die Europese verplichtingen liggen dus primair bij het Rijk.

Wij realiseren ons dat met de nationale implementatie van de NHV uitdrukkelijke verplichtingen kunnen worden gesteld aan 'groen' binnen de stedelijke ontwikkeling. Veel aspecten van wetgeving en sanctionering zijn nog niet uitgewerkt door het Rijk. De risico's voor het niet voldoen aan de nationale bepalingen zijn dus nog niet duidelijk. De verwachting is dat in het najaar 2026 voorstellen voor die nationale bepalingen bekend zijn.

Vraag 5

Zijn wij goed voorbereid op de verordening? Werken wij al volgens deze verordening of wat moet er nog gebeuren om dat wel te doen?

Antwoord 5

De huidige inzet van Utrecht bij vergroening in gebiedsontwikkeling en in de bestaande stad is volgens de geest van de NHV: streven naar groei in balans voor een gezonde leefomgeving, klimaatadaptieve en natuurinclusieve stad, met zoveel mogelijk behoud van bestaande bomen. Daarmee realiseren wij al een stad met meegroeierende groenblauwe ruimte voor alle huishoudens. De belangrijkste verschillen met de huidige werkwijze zijn naar verwachting:

- Monitoring: Het bijhouden van een middels satellietdata verkregen boekhouding van 'groen' en 'boomkroonoppervlak' van de stad, inclusief de private terreinen van bijvoorbeeld bewoners (tuinen). De monitoring aanpak van de NHV wordt nu uitgewerkt door het Rijk en moet mogelijk op gemeenteniveau verder worden ingeregeld.
- Ook water én particulier groen: niet alleen groen en bomen in de openbare ruimte tellen mee voor de NHV, maar ook water, particulier groen, groene daken en groene gevels ('verticaal groen'). Dit vraagt mogelijk om aanpassing van het beleid voor bijvoorbeeld het stimuleren van vergroening door bewoners en bedrijven. Ook kan bijvoorbeeld een puntensysteem voor natuurinclusief bouwen bijdragen aan de doelstellingen van de natuurherstelverordening (zie de raadsbrief ['Informatie puntensystemen natuurinclusief bouwen'](#) (2 april 2026)). In een puntensysteem gaat het niet alleen om het inbouwen van verblijfplekken voor dieren, maar ook om maatregelen als groen op gevels, daken, en maaiveld rondom gebouwen. Over de monitoring van 'verticaal groen' (geveltuinen, klimplanten, enz.) voor de NHV moet het Rijk nog een uitspraak doen.
- Strategisch: Als besloten wordt voor de doorontwikkeling van de Omgevingsvisie, dan worden ook de consequenties van de natuurherstelverordening daarin meegenomen. Er vindt ook een NHV doorvertaling plaats naar de Beleidsnota openbare ruimte en het onderzoek naar een groennormering dient straks de implementatie van de NHV.
- Kwalitatief groen: De nadruk ligt nu op de kwantitatieve verplichtingen vanuit Artikel 8 van de natuurherstelverordening over 'stedelijke ecosystemen'. Het doel van de verordening is ook het kwalitatieve herstel van (ook stedelijke) ecosystemen en habitats en artikel 10 geeft (ook in de stad) verplichtingen voor het beschermen en herstellen van bestuiverpopulaties. Wij zullen in nauw overleg met het Rijk (via G4 en VNG) hiervoor werkbare uitwerkingen voorstellen voor het definitief Natuurplan (2027), die aansluiten bij de gemeentelijke praktijk. Op dit moment wordt bijna de helft van ons openbare groen al ecologisch beheerd en wordt bij inrichtingsvoorstellen rekening gehouden met de habitatvereisten van de Utrechtse Soortenlijst.

Vraag 6

Hoe kan Utrecht de verordening benutten voor een gezondere, groenere, en klimaatbestendigere stad, bijvoorbeeld in versteende wijken, bedrijventerreinen en nieuwe gebiedsontwikkelingen?

Antwoord 6

De EU komt in 2028 met richtsnoeren met de vereisten voor een 'bevredigend niveau van groen en boomkroonbedekking' in de stedelijke ecosystemen van de Lidstaten. Op basis hiervan zal het Rijk bevredigende niveaus voor Nederlandse steden bepalen. Dat bepaalt naar welk niveau Utrecht moet toewerken richting 2050. De EU is pas net begonnen met de verkenning van de invulling van deze groennormering. Deze verplichting vanuit de NHV gaat zowel het vergroenen van de bestaande stad (versteende wijken), als het groen in nieuwe gebiedsontwikkelingen helpen. Wij sturen er met onze internationale netwerken (EuroCities, o.a.) op aan dat de Europese vereisten de Utrechtse vergroeningsambities in samenhang met de verstedelijkingsambities ondersteunen.

De inzet van Utrecht, G4 en VNG richting het rijk is gericht op uitvoerbaarheid, voldoende middelen en wegnemen van belemmeringen voor de realisatie van de NHV-verplichtingen. Zo kunnen wij de NHV gebruiken om onze eigen toekomstbestendige verstedelijking te versterken.

Vraag 7

De provincie Utrecht krijgt vanuit het Rijksprogramma Natuur bijna 36 miljoen euro voor herstelmaatregelen tussen 2024 en 2030. Op welke manier werkt de gemeente Utrecht samen met de provincie met betrekking tot deze verordening?

Antwoord 7

Met de Provincie Utrecht hebben we tot nu toe niet actief samengewerkt op deze verordening. Wij hebben de afgelopen maanden nauw samengewerkt met de VNG en Rijk om de randvoorwaarden voor de uitwerking van de NHV helder te krijgen en in lijn met de belangen van de steden. Nu het Ontwerp Natuurplan op 1 september naar de EU gaat voor inhoudelijke toetsing door de Europese Commissie, is het moment aangebroken om de bekostiging van de verplichtingen verder te analyseren met de koepelorganisaties (VNG, IPO, UvW) en met Provincie Utrecht. De 36 miljoen euro vanuit het Rijksprogramma Natuur is bedoeld voor het nemen van herstelmaatregelen in en rond Natura 2000-gebieden.

Hoogachtend

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Schriftelijke vragen Europese natuurherstelverordening

07-05-2026

In 2024 is de Europese Natuurherstelverordening in werking getreden. Deze verplicht lidstaten om de natuur in hun land te beschermen en te verbeteren. Het stedelijk ecosysteem is een van de pijlers binnen deze verordening. Zo mag het groen en boomkroonvolume binnen het stedelijk gebied tot 2030 niet afnemen en moet het vanaf 2030 dan zelfs toenemen.

Vragen:

- Hoe duidt het college de natuurherstelverordening in relatie tot het stedelijk groen, biodiversiteit, klimaatadaptatie en RO.
- Heeft het college scherp wat deze verordening betekent voor de verdichting, gebiedsontwikkelingen, vergroening van openbare ruimte en bestaande beleidskaders van Utrecht? Zo ja, wat betekent dit? Zo nee, wat gaat het college doen om dit wel inzichtelijk te krijgen?
- Hoe bereidt het ambtelijk apparaat zich voor op deze verordening?
- Zijn de (juridische, financiële en uitvoerings-) risico's van het niet voldoen aan deze verordening scherp in beeld? Zo ja, wat zijn deze? Zo nee, hoe gaat het college er voor zorgen dat dit wel het geval wordt?
- Zijn wij goed voorbereid op de verordening? Werken wij al volgens deze verordening of wat moet er nog gebeuren om dat wel te doen?
- hoe kan Utrecht de verordening benutten voor een gezondere, groenere, en klimaatbestendigere stad, bijvoorbeeld in versteende wijken, bedrijventerreinen en nieuwe gebiedsontwikkelingen?
- De provincie Utrecht krijgt vanuit het Rijksprogramma Natuur bijna 36 miljoen euro voor herstelmaatregelen tussen 2024 en 2030. Op welke manier werkt de gemeente Utrecht samen met de provincie met betrekking tot deze verordening?

Gesteld door:

- Dennis van Vugt, Groenlinks/PvdA
- Marjolein de Bruijn, D66
- Charlotte Passier, Volt